C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.21rji-770/24 Judecătoria Edineț (sediul Briceni)
Judecător: Aurelia Andronache

D E C I Z I E
În numele Legii

08 octombrie 2024 mun.Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi

Având în componenţa sa:
Preşedintele completului Ion Talpa
Judecători Svetlana Şleahtiţki și Oxana Mironov

a judecat în ordine de recurs, recursul directorului Penitenciarului nr. 2 Lipcani, comisar de justiție, Andrei Socol și recursul condamnatului Gornea Oleg declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț (sediul Briceni) din 21 mai 2024, privind examinarea plângerii condamnatului **Gornea Oleg** împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ţinînd cont de argumentele invocate în cererile de recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

1. La data de 21 septembrie 2023 în Judecătoria Edineț, sediul Briceni a fost înregistrată plângerea condamnatului Gornea Oleg împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

În motivarea plângerii condamnatul a invocat că, în perioada 01.04.2022 - 18.07.2023 s-a deținut în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în celula nr. 20 în condiții unde nu se respectă norma spășitului locativ de 4 m2 ; iluminarea insuficientă; celula populată cu diferite insecte; lipsa sistemului de ventilare; nu sunt condițiile pentru spălarea hainelor; apă potabilă de calitate rea. A mai menționat că în perioada dețineri în P-2 Lipcani s-a îmbolnăvit de hepatita C, pentru care nu este nici un tratament. Totodată, în penitenciar asistența medicală este necalitativă și insuficientă. Ulterior, la data de 18.07.2023 a fost transferat în celula nr. 2, unde se deține până în prezent, în condiții la fel parcare, și anume: nu se respectă norma spațiului locativ de 4 m2 ; celule populată cu diferite insecte.

Condamnatul Gornea Oleg solicită să fie constatat faptul deținerii în condiții inumane și degradante în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, începând cu data de 01.04.2022.

2. Prin încheierea Judecătoriei Edineț (sediul Briceni) din 21 mai 2024 s-a admis plângerea condamnatului Gornea Oleg împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, Gornea Oleg a fost deținut în perioada 05 aprilie 2022 - 07 noiembrie 2023, în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în total 581 (cinci sute optzeci și unu) zile, în calitate de condamnat.

În condițiile art. 473/4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa lui Gornea Oleg cu 59 (cincizeci și nouă) zile pentru 581 (cinci sute optzeci și unu) zile, în care acesta s-a aflat în detenție, în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu calculare a 1 (unu) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție.

Termenul pedepsei definitive stabilită lui Gornea Oleg, prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 19.01.2021 în baza art. 84 alin. (4) Cod penal, cu închisoare pe un termen de 06 (șase) ani, s-a redus cu 59 (cincizeci și nouă) zile.

A fost obligată administrația Penitenciarului nr. 2 Lipcani să înlăture condițiile precare de detenție, stabilindu-i un termen de 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheieri.

3. Dezacord cu soluția adoptată pe caz și-a expus directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani, comisar de justiție, Andrei Socol, precum și condamnatul Gornea Oleg.

3.1. Prin recursul declarat administrația instituției penitenciare a solicitat casarea încheierii Judecătoriei Edineț (sediul Briceni) din 21 mai 2024, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, potrivit căreia să fie respinsă plângerea condamnatului Gornea Oleg, considerând că deținutul nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman sau degradant, fiind prezentate probe care în mod pertinent dovedesc calitatea satisfăcătoare a condițiilor de detenție în penitenciarul vizat.

Totodată, critică motivarea dată de instanță soluției adoptate, fiind de părere că prezenta cauză a fost examinată în mod unilateral prin acceptarea alegațiilor invocate de condamnat.

3.2. Prin recursul depus, condamnatul Gornea Oleg a pledat pentru casarea parţială a încheierii judecătoriei Edineț (sediul Briceni) din 21 mai 2024 pe cauza penală la plângerea sa privind constatarea condiţiilor de detenție, emiterea unei

decizii privind admiterea integrală a plângerii, cu reducerea în condițiile art. 473/4 alin. (4) CPP a pedepsei, cu calcularea a 2 (două) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție în calitate de condamnat.

În susținerea recursului, condamnatul a menționat că, instanța de judecată a constatat că el a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în calitate de condamnat fiindu-i redus în condițiile art. 473/4 alin. (4) CPP cu 59 zile, calculându-se 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenţie în calitate de condamnat, însă, instanţa de judecată nu a argumentat îndestul poziţia sa în acest aspect, or, el a prezentat probe pertinente în confirmarea faptului condițiilor inumane și anume declarațiile a doi deținuți, precum și extrasul din fișa medicală, ce atestă faptul îmbolnăvirii lui, fiind lipsa unei diete alimentare.

4. Conform prevederilor art.447 alin.(1, 2) Cod de procedură penală, (1) *Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. (2) Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.*

În respectarea prevederilor sus menționate, Colegiul penal a comunicat părților despre dreptul de a depune o referință.

Până la data examinării recursului, părțile nu au prezentat referință pe marginea recursului, fapt ce nu împiedică examinarea lui.

5. Verificând temeinicia argumentelor invocate de recurenți în raport cu materialele puse la dispoziţia instanței de recurs, Colegiul penal ajunge la concluzia că, recursul Penitenciarului nr.2 Lipcani, precum și recursul condamnatului Gornea Oleg declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț (sediul Briceni) din 21 mai 2024, urmează a fi respinse ca nefondate.

Colegiul penal își întemeiază soluția pe art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, potrivit căruia, *(1) judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă:a) recursul este nefondat*.

6. În susținerea soluției adoptate, Colegiul penal se va referi la unele prevederi legale ce reglementează punerea în executare a hotărârilor judecătorești cu caracter penal și anume.

Potrivit art.469 alin.(1) pct.17^{1}) Cod procedură penală, *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor*.

Potrivit art.473^{2} alin.(3) Cod de procedură penală, *Condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei*.

Potrivit art.473[2] alin. (5) Cod de procedură penală, *Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.*

Potrivit art.473[3] alin.(2) Cod de procedură penală, *sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare*.

Potrivit art.473[4] alin.(4), (5) Cod de procedură penală, *(4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculîndu-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. (5) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de pînă la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.*

7. Efectuînd controlul legalității și temeiniciei încheierii adoptate de prima instanță pe marginea plângerii condamnatului împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, Colegiul penal stabilește că, la emiterea acesteia, instanța de fond a ținut cont de chestiunile ce urmează a fi soluționate, a aplicat corect normele procesuale incidente speței deduse judecății, prin ce își însușește caracter legal și întemeiat.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs stabilește că cererile de recurs declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț (sediul Briceni) din 21 mai 2024, sunt nefondate și pasibile respingerii.

8. În baza materialelor cauzei deferite judecății, prima instanță a constatat că, prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 12 septembrie 2019, Gornea Oleg a fost condamnat în baza art. 217 alin. (3) lit. c), art. 349 alin. (2) lit. a) Cod penal, și prin prisma art. 84 alin. (1) CP fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 05 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În temeiul art. 90 CP s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 04 ani (f.d. 18 - 19).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 30 septembrie 2020, sentința Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 12.09.2019 a fost casată parțial, cu

pronunțarea unei noi hotărâri, prin care s-a încetat procesul penal în privința lui Gornea Oleg în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție prevăzut la art. 60 alin. (1) lit. b) CP. S-a considerat condamnat Gornea Oleg de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 349 alin. (2) lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 04 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei s-a calculat din 30.09.2019, cu includerea în acest termen perioada reținerii de la 24.12.2013 până la 27.12.2013, și arestării preventive și la domiciliul de la 27.11.2016 până la 22.11.2017. În rest dispozițiile sentinței instanței de fond s-au menținut (f.d. 20 - 21).

Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Central din 06 februarie 2020, Gornea Oleg a fost condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 03 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei s-a calculat din data rămânerii sentinței irevocabile, în termenul executării pedepsei s-a inclus perioada aflării sub arest din 15.01.2019 până la 25.05.2019 (f.d. 22 - 23).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 15 septembrie 2020, sentința Judecătoriei Drochia, sediul Central din 06.02.2020 a fost menținută fără modificări, Gornea Oleg a fost imediat luat sub arest din sala de judecată. Termenul executării pedepsei s-a calculat din 15.09.2020 (f.d. 24). Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 10 martie 2021 s-a dispus inadmisibilitatea recursurilor ordinare împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 15.09.2020 și a sentinței judecătoriei Drochia, sediul Central din 06.02.2020, ca fiind vădit neîntemeiate (f.d. 25).

Prin încheierea Judecătoriei Edineți, sediul Briceni din 19 ianuarie 2021, în baza art. 84 alin. (4) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate prin decizia Curții de Apel Bălți din 30.09.2020 și prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul central din 06.02.2020, lui Gornea Oleg s-a stabilită pedeapsa definitivă cu închisoare pe un termen de 06 ani, cu executarea pedepsei în penitenciarul de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei s-a calculat din data de 19.01.2021, cu includerea în termenul executării pedepsei perioada aflării sub arest din 15.01.2019 până la 25.05.2019, perioada reținerii din 24.12.2013 până la 27.12.2013, perioada aflării sub arest preventiv și la domiciliul din 27.11.2016 până la 22.11. 2017, perioada executării pedepsei din 15.09.2020 până la 19.01.2021 (f.d. 26 - 27).

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 15 iulie 2021 s-a constatat faptul deținerii condamnatului Gornea Oleg în condiții inumane și degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 11 Bălți, fiind redus termenul pedepsei în condițiile art. 473/4 alin. (4) CPP cu 10 zile (f.d. 28), care a fost menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 27 septembrie 2021 (f.d. 29).

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 31 mai 2022 s-a constatat faptul deținerii condamnatului Gornea Oleg în condiții inumane și degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 2 Lipcani pînă la data de 31.05.2022, fiind redus termenul pedepsei în condițiile art. 473/4 alin. (4) CPP cu 57 zile (f.d. 30 - 31).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 17 octombrie 2022, încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 31 mai 2022 a fost casată parțial în partea calculului zilelor în care condamnatul s-a deținut în P-2 Lipcani. Astfel, s-a constatat faptul deținerii lui Gornea Oleg în P-2 Lipcani în perioada 16.11.2020 - 05.04.2022 în condiții inumane și degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO, în total 505 zile.

În conformitate cu art. 473/4 alin. (4) CPP, s-a redus termenul pedepsei cu 50 (cincizeci) zile pentru perioada de 500 zile, cu călcarea 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție. În privința perioadei rămase de 5 zile, care nu poate fi redusă s-a considerat necesar de a lăsa în continuare în termenul executării pedepsei (f.d. 32).

9. Analizând raționamentul concluziilor deduse de prima instanță în procesul de examinare a cauzei, în raport cu materialele anexate la dosar, Colegiul penal conchide că, instanța de judecată corect a constatat faptul detenției condamnatului Gornea Oleg în instituția penitenciară nr. 2 Lipcani în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Colegiul observă că, cercetând calitatea condițiilor de detenție în Penitenciarele supra menționate prin prisma celor invocate de către condamnatul Gornea Oleg a celor statuate în raportul prezentat de administrația penitenciarului, cît și ținînd cont de concluziilor prevăzute în rapoartele internaționale referitoare la evaluarea condițiilor detenției în penitenciarele Republicii Moldova, prima instanță temeinic a conchis asupra faptului că condamnatul Gornea Oleg s-a aflat în condiții care au depășit nivelul de suferință inerent detenției.

Raportând aspectele faptice a speței la normele supra nominalizate, Colegiul conchide că, instanța de fond în baza Raportului prezentat de către administrația Penitenciarului nr. 2 Lipcani, corect a reținut că, pe perioada detenției lui Gornea Oleg în instituția vizată, nu i-au fost respectate garanțiile referitor la suprafața minimă de 4 m.p, motiv pentru care în această parte i-a considerat cerința fondată.

Concomitent, prima instanță analizînd toate circumstanțele invocate în cererea condamnatului Gornea Oleg, judicios a constatat că acesta s-a deținut în celule populate cu diferite insecte, apreciind critic cele invocate de către reprezentantul administrației penitenciarului precum că, deratizarea şi dezinfectarea încăperilor se efectuează conform unui grafic de către agent economic specializat, conform contractului încheiat.

Referitor la argumentul condamnatului, precum că în celulă iluminarea este insuficientă, instanța l-a fel, întemeiat l-a admis, fiind fondate și solicitările lui Gornea Oleg la condițiile precare în aspectul asistenței medicale calificate.

În atare împrejurări, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Gornea Oleg pe parcursul detenției sale în instituția penitenciară nr. 2 Lipcani au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție.

Colegiul susține temeinicia soluției adoptate de prima instanță, or, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor.

10. Concomitent, în respingerea argumentelor din recursul condamnatului Gornea Oleg, Colegiul atestă, aplicarea corectă de către instanță a prevederilor art. 473^4 alin. (4) Cod procedură penală, determinând reducerea pedepsei cu 59 zile, obținute potrivit formulei de reducere a câte 1 zi de închisoare pentru 10 zile de detenție, or, reducerea pedepsei reiese din gradul și intensitatea suferințelor.

Reducerea stabilită prin încheierea recurată este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă apreciere a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal reține caracterul neîntemeiat a argumentelor invocate în recursurile formulate de către directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani și condamnat, fapt pentru care le va respinge, păstrând neschimbată soluția instanței de fond, ca fiind una întemeiată și motivată.

Conducîndu-se de prevederile art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul directorului Penitenciarului nr. 2 Lipcani, comisar de justiție, Andrei Socol și recursul condamnatului Gornea Oleg declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț (sediul Briceni) din 21 mai 2024, privind examinarea plângerii condamnatului **Gornea Oleg** împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, se resping ca nefondate, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele completului, Judecători: